

سایر اطلاعاتی که یک بیمار باید بداند

- پزشک شما ممکن است آزمایشاتی را بنویسد که دوز دارو و پاسخ بدن به داروی دکزامتازون را چک کند این آزمایشات مخصوصاً در کودکان به دلیل اثرات کاهش دهنده رشد استخوانی دکزامتازون اهمیت دارد.
- در صورت بدتر شدن وضعیتتان سریعاً پزشک را مطلع سازید.
- هنگام مراجعه به پزشک به همراه خود کارت را داشته باشید که بر روی آن مورد زیر یادداشت شده باشد: تعداد دوزهای دریافتی به همراه تاریخ که در صورت افزایش یا کاهش تدریجی آن به دقت نوشته شود.
- این دارو ممکن است شما را نسبت به بیماری مستعد و آسیب پذیرتر کند، اگر بیمار شما در معرض بیماری آبله مرغان، سرخک، و یا سل در هنگام دریافت این دارو است به پزشک گزارش دهید. انجام واکسیناسیون، یا هرگونه ایمن سازی دیگری و یا حتی انجام هرگونه تست پوستی تنها باید با اجازه پزشک باشد.
- هرگونه صدمه و آسیب یا نشانه های عفونت را (تب، کلودرد، درد در هنگام ادرار، درد ماهیچه ای که در هنگام درمان اتفاق می افتد) را گزارش دهید.
- پزشک امکان دارد وزن روزانه را از شما بخواهد، بنابراین خود را هر روز وزن کرده و هرگونه تغییر غیر طبیعی را به پزشک گزارش دهید.
- اگر خط بیمار شما ضخیم شده یا رنگش تغییر کرده است و به رنگ سبز یا زرد درآمده، پزشک را مطلع سازید زیرا این موارد می تواند نشانه عفونت باشد.
- دکزامتازون می تواند باعث افزایش سطح قند خون شود بنابراین در صورتی که به بیماری دیابت (قند خون مبتلا هستید) همزمان این دارو را نیز استفاده می کنید، سطح قند خونتان را در منزل کنترل و پیگیری کنید، تست گلوکز (قند خون) و تست ادراری گلوکز را با دفعات بیشتر انجام دهید و سپس به پزشکتان در مورد افزایش قند خونتان و یا وجود قند در ادرار حتماً گزارش دهید بنابراین با توجه به مقادیر آزمایشات و البته با صلاحیت پزشکتان، دوز داروهای دیابت شما و همچنین رژیم غذایی تان ممکن است تغییر یابد.

منابع: 1- <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/druginfo/dexamethasone/oral>
2- فیزیولوژی گیبون، چند جلد، بخش عدد
3- فیزیولوژی گانوک، فصل عدد
4- Davis M, Williams R, Chakraborty J, et al. prednisolone for the treatment of گردآوری و تنظیم: الهام کشفانی، راحله هسانی

معاونت غذا و دارو

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی چهرم
دفتر تحقیق و توسعه - کمیته علمی تجویز و مصرف منطقی دارو

کورتیکواستروئیدها

(ضد التهاب های استروئیدی)

عراحی و طب بزرگه چهرم ۳۳۴۳۴۶

آدرس: شهرک انقلاب / ابتدای خیابان غدیر / روبروی کلاتری انقلاب

واحد دارو: ۱۰۳-۲۲۶ واحد غذا: ۸۳۷-۲۲۶ دور نگار: ۲۸۳-۲۲۶

Email: fdo@jums.ac.ir

کورتیکواستروئیدها و از آن جمله داروی دکزا متازون ، پردنیزولون ، بتامتازون و... داروهایی هستند که عملشان مشابه با عمل هورمونهای مترشحه از قشر فوق کلیوی انسان است و اغلب در مواردی استفاده می شود که بدن انسان قادر به ساخت کافی این هورمونها نمی باشد.

همچنین این داروها در موارد التهاب (تورم، قرمزی، درد) درمان فرم های خاص آرتریتیس (بیماری التهابی مفاصل) بیماریهای های پوستی،خونی،کلیوی، چشم، تیروئید، روده ای ، آگزری(حساسیت) شدید و آسم استفاده می شود .

این دارو در درمان انواع ویژه از سرطانها نیز کاربرد دارد.

این دسته دارویی همچنین یکی از انواع داروهای دوپینگ رایج در میان ورزشکاران دوپینگی است، که متأسفانه مدتی است که در برخی باشگاههای بدنسازی به همراه سایر استروئیدهای آنابولیک (هورمون های مردانه) ، با وعده های دروغین و با قیمت های گزاف به افراد تزریق می شود.

در این مقاله سعی بر آن شده است که نکاتی کلیدی در مورد

داروی هورمونی دکزا متازون برای بیمارانی که به صورت طولانی

مدت از این دارو استفاده می کنند توضیح داده شود.

مواردی جانبی دارو:

داروی دکزا متازون می تواند باعث عوارض جانبی نیز بشود که در صورت طولانی شدن ویا از بین نرفتن هرگونه از این علائم باید پزشک را مطلع ساخت، عوارض جانبی شامل:

- ۱- تحریک پذیری و ناراحتی معده ۲- استفراغ ۳- سردرد ۴- گیجی
- ۵- بی خوابی ۶- بی قراری ۷- افسردگی ۸- اضطراب ۹- آکنه و جوش
- ۱۰- افزایش رشد مو ۱۱- بدن به آسانی کبود و کوفته می شود.
- ۱۲- دوره های قاعدگی نامنظم یا غایب خواهد شد .

در صورت رویت هر یک از علائم زیر پزشک را فوراً مطلع سازید:

- ۱- راش پوستی ۲- تورم در صورت ، اندام های انتهایی قوزک پا
- ۳- اشکال و اختلال در بینایی ۴- سرماخوردگی یا عفونتی که برای مدت طولانی ادامه دار است ۵- ضعف عضلات ۶- مدفوع سیاه یا قهوه ای رنگ

سایر مواردی کورتیکواستروئیدها

پوکسی استخوان چاقی، اختلال حافظه، قرمزی پوست، افزایش میزان چربی که باعث پف کردن فرد و علامتی به نام صورت ماه شکل (صورت گرد) و تته بوفالو (تجمع چربی در نقاطی مانند سینه و پهلو) ، افزایش تحلیل پروتئین بافتی و اختلال ضربان قلب می گردد.

- ۴. در صورت داشتن هر یک از بیماریهای کبدی، کلیوی ، روده ای، بیماری قلبی، دیابت، اختلال در عملکرد غده تیروئید، فشار خون بالا، بیماریهای روانی، میاستنی گراویس، پوکسی استخوان، عفونت چشمی، هریس، سرخ و سل پزشک را مطلع سازید.
- ۵. در صورت حاملگی و شیردهی پزشک خود را مطلع سازید.
- ۶. در صورت داشتن هرگونه عمل جراحی شامل عمل جراحی دندان و... پزشکتان باید با خبر باشد.
- ۷. در صورت داشتن سابقه هرگونه زخم (زخم گواریشی زخم های باز و...) و یا دریافت مقادیر مصرف (دوزهای) بالا از آسپرین و یا داروهای ضد روماتیسم پزشکان را مطلع سازید.
- دکزامتازون باعث آسیب پذیری روده و معده نسبت به اثرات محرک الکل، آسپرین و داروهای خاص آرتریتیس می شود که همگی این موارد باعث افزایش ریسک زخم می گردد.

محدودیت رژیم غذایی هنگام مصرف

بیمار باید در هنگام مصرف دارو یک رژیم کم سدیم، کم نمک، سرشار از پتاسیم یا یک رژیم پر پروتئین داشته باشد.

- ➡ دکزامتازون می تواند باعث ناراحتی معده نیز شود بنابراین بهتر است دارو با غذا یا شیر مصرف شود.
- ➡ در صورت فراموش کردن یک نوبت از دارو به شرط آنکه فاصله زیادی تا زمان مصرف نوبت بعدی از دارو وجود داشته باشد آن نوبت به محض یاد آوری مصرف شود در غیر این صورت تنها نوبت دوم مصرف گردد.

چگونگی استفاده از داروی دکزامتازون

در صورتی که پزشک مقدار معینی از دارو را تجویز نموده است، هرگز مقدار مصرف آن را کم و زیاد نکنید و به طور ناگهانی آن را قطع نکنید. قطع مصرف ناگهانی دارو می تواند باعث کاهش اشتها، ناراحتی معده، استفراغ، گیجی و حواس پرتی، سردرد، تب، درد مفاصل و ماهیچه ها، پوسته ریزی و کاهش وزن شود. در صورتی که دارو به صورت طولانی مدت مصرف شود ، پزشک شما حتماً مصرف آن را به تدریج برای شما کاهش خواهد داد تا زمانی که مقادیر مصرف (دوز از دارو) کاملاً سازگار با بدن شما شود. (پس بنابراین هرگز آن را ناگهانی قطع نکنید)

قبل از مصرف دکزامتازون به موارد زیر توجه داشته باشید

- ۱. در صورت حساسیت به دکزا متازون ، آسپرین یا هر داروی دیگر به پزشکتان توضیح دهید.
- ۲. به پزشکتان در مورد همه داروهایی که استفاده می نمایند توضیح دهید. مخصوصاً داروهایی مانند رقیق کننده های خون یا آنتی کواگولانت ها مانند وارفارین، داروهای ضد روماتیسم، آسپرین، سیکلوسپورین ، دیگوکسین، دیورتیک ها، اقدرین، استروئید، کتوکونازول، قرصهای ضد بارداری خوراکی ، فتوباربتال، فنی تونین، رفامپین، تنوفیلین و ویتامین ها.
- ۳. در صورتی که شما بیماری قارچی دارید(به غیر از روی پوستتان) نباید بدون اجازه پزشک از داروی دکزا متازون استفاده کنید.